Anul IV — Orăștie, 4/16 Iulie 1898 — Nr. 27

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:
Pe 1 an 3 fl.; pe ½ an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 10 fr. la an.
Manuscripte nu să înapoiază. — Scrisori nefrancate nu se primesc.
Abonamentele să plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII
Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA
Institutului tipografic „Minerva" în Orăștie.

INSERȚIUNILE:
Un șir garmond prima-dată 7 cr., a 2-a oară 5 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sûnt a se trimite la adresa: „Minerva" institut tipografic în Orăștie (Szászváros).

Biserica națională!

Cel-ce are prilegiu a veni în atingere cu preoțimea noastră dela sate, aude nu dela unul dintre preoții nostri, păreri, cari sunt o dovadă că unii dintre dênșii cam pleacă steagul, scapătă în chemarea lor de hotărîți și neînduplecați apărători ai sfintei noastre redute, ai *bisericii naționale,* care ne-a fost *scut* și *mântuire* prin atâtea veacuri de vijelii!..

Poate că aceia, cari arată atari slabe și triste inclinări, nu înțeleg ce fac, nu știu ce tesaur sunt ei aplicați a lăsa cam fără pază.

Pe seama acestora lăsăm să urmeze, afară de multele zise și reproduse încă de noi pe tema aceasta, și cuvêntul sărbătoresc al unui bărbat de frunte român, cunoscut ca om cu vederi mai calme, mai moderate, în al cărui rost deci, chiar pentru aceea, fiecare cuvênt are cu mult mai multă greutate, ca în al unuia mai cheltuitor de cuvinte și frase. E vorbă de dl Dr. Al. Mocsonyi, care a rostit și d-sa la Rășinari, la masa principală, cea cu archiereii, o vorbire din prilegiul sărbărilor pentru Șaguna. Dl Dr. Mocsonyi a vorbit despre *însemnătatea bisericii* și rolul ei, în trecut ca și acum și în viitor, pentru poporul nostru și naționalitatea lui. Și să iee numai bine de seamă, toți cei-ce prețuesc poate prea puțin chemarea lor de apărători ai onoarei și ai *neatîrnării* bisericii, deci și *a lor* ca slujbași ai bisericii, că dl Dr. Mocsonyi, «moderatul» Mocsonyi, peste tot locul vorbind de *biserică*, nu uită a pune lângă ea cuvêntul **„națională"**, da *națională*, căci numai o biserică națională ne mai poate fi nouě și în viitor așa scumpă, sfântă și folositoare, cum în trecut ne-a fost!

Din mult agitatul trecut al poporului român, zice între altele dl Dr. Mocsonyi, — să ridică îndeosebi două fapte însemnate: *Biserica a fost în tot decursul unui șir lung de veacuri grozave, și în timpurile cele mai desnădějduite, pururea unicul și ultimul adăpost al poporului român!* Ear' poporul român secularele sale strîmtoriri le-a suferit îndeosebi *pentru statornicia sa,* cu care a ținut strîns și firm la biserica sa strămoșească.

Spiritul creștinismului ortodox, contopit cu spiritul anticei culturi romane, această sintesă psihică, constitue geniul Românismului.

De aci putem cuprinde ideea *bisericii naționale,* în toată însemnătatea ei: *Biserica națională este partea întregitoare, nedespărțită, a Românismului genuin!*

Nu este deci mirare, dacă *biserica română și poporul român, de când sunt, una să simt,* dacă durerile și bucuriile lor pururea împreună le simt! Intr'adevěr — fie că catolicismul și calvinismul au strîmtorat poporul pentru ortodoxia sa, fie că grecismul și slavismul au știrbit *caracterul național al bisericii*, pururea *Românismul* a fost prin asta atacat în nervul seu vital!

Pricepem deci, de ce ***biserica națională a fost, este și va rěmânea în veci condițiunea de viață a poporului român!***

Acest spirit s'a întrupat în nemuritorul nostru metropolit. Acest principiu i-a dat puterea magică, ca să deștepte la nouă vieață, plină de speranță *biserica națională* din somnul morții, în care adormise mai bine ca de un secol și jumětate! Și de acest spirit a fost însuflețit Marele nostru metropolit, când cu înțelepciunea sa departe prevězětoare, așezase *biserica națională* pentru veacuri pe fundamente de granit!

Indeplinirea unor astfel de opere epocale o reservă provedința divină pentru puțini muritori. Un astfel de bărbat epocal, un astfel de bărbat providențial, a fost *Andreiu Șaguna.*

Noi binecuvêntăm memoria lui, și binecuvêntată va rěmânea până când va susta *Românismul cu biserica sa națională.*

Ear' mulțumirea noastră nemărginită față cu acest mare binefăcětor al nostru vom dovedi-o, precum în trecut, așa și pe viitor, prin fapte, *lucrând inspirați de al lui spirit pentru întărirea, prosperarea și înflorirea* ***bisericii naționale.***

Una însě, durere, nici cu data acestei festivități înălțătoare, n'o putem trece cu vederea: marea deosebire între timpul reînființării străvechei noastre Metropolii, și între — zilele de astăzi!

Cu întristare trebue să vedem, cum astăzi sublima misiune ideală a bisericii nu se mai știe apreția după valoarea ei neprețuibilă! Cu durere simțim, că trăim într'un timp, care nici aspirațiunilor religioase, nici aspirațiunilor naționale ale bisericii, nu mai suride *și care par'că și-a perdut simțul pentru* ***bunurile ideale*** *ale vieții.*

Dar' acestea ne pot servì nouě numai *ca îndemn de încordare, nu de descuragiare.* Biserica, care prin atâtea peripeții a trecut, care din moarte a reînviat, cu drept cuvênt, poate zice: „Alios vidi ventos". (Am vězut eu alte furtuni!)

Deci: îndura-vom și pe acestea și tot nu ne vom pleca! Acesta e înțelesul vorbirii luminate a dlui Mocsonyi.

Fie ca și acest cuvênt, venit dela un om cumpătat în vorbe, să trezască în unii clătinători hotărîrea de-a-'și jertfi toată vieața pentru apărarea *neatîrnării naționale* a bisericii, neatîrnare ce cu a lor *neatîrnare* și *neaplecare* este una, — ear' în cei în cari viiază deja această hotărîre, să se întărească încă și mai mult!

Dela Sinaia.

Visita Principelui Bulgariei la M. S. Regele Carol I. Preamărirea Regelui român și a armatei Sale.

Sosiți la Sinaia, Principele Bulgariei Ferdinand și însoțitorii curții sale, au fost primiți cu căldură și multă bunăvoință de Regele român și sfetnicii săi.

Ziarele române i-au salutat pe vecinii visitatori, asigurându-'i că dacă și ei doresc vieață mai departe bune înțelegeri vechi dintre țeri, apoi Românii cu dragă inimă le ofer pretinia și iubirea lor de vecini.

La prânzul dat (Joia) în onoarea oaspeților, M. S. Regele Carol a închinat în sănětatea Principelui și Principesei bulgare arětându-'și bucuria asupra faptului că legăturile de vecinătate dintre cele 2 țeri (România și Bulgaria) sunt atât de norocos bune.

Principele bulgar a mulțumit călduros, apoi remițênd M. S. Regelui român decorațiunea »*Ordinul Bravurei*« (medalia Vitejiei), a rostit, încungiurat de cavalerii bulgari ai acelui ordin, oficerii cari s'au distins în rěsboiu, următoarea cuvêntare onorifică și pentru Regele român și pentru armata sa.

„Acum 21 de ani, a zis Principele bulgar, *„armata română luă parte la acel resbel „memorabil, care a făcut din Bulgaria o țeară »liberă!*

„Inaintea Plevnei, în capul vitejei Sale „armate, Maiestatea Voastră a îndeplinit acte „de valoare militară, care I-a săpat numele „atât în istoria poporului Său, *cât și în aceea „a Bulgariei.*

„In amintirea acestor fapte glorioase, rog „pe Maiestatea Voastră să primească din mâ„nile mele, ca Mare-Măestru și însoțit de ca„valerii membri ai consiliului Ordinului, în„semnele de întâia clasă a ordinului militar „bulgar *„Pentru Bravură"*, ca o mărturie a „sentimentelor noastre de *recunoștință* și ca „o dovadă solemnă a amiciției mele pentru „Maiestatea Voastră".

M. S. Regele Carol a rěspuns zicênd între altele:

„Sunt adânc mișcat de cuvintele atât de „măgulitoare ce Alteța Voastră Regală Mi-a „adresat, precum și de amabila atențiune de „a-'Mi remite, încunjurat de vitejii Săi oficeri „cari s'au distins în rěsboiu, ordinul Său militar.

„Această decorațiune Imi va aduce tot„de-odată aminte frumoasa epocă, când ar„mata Mea a combătut victorios pe câmpu„rile de bătělie, alăturea cu viteaza armată „rusească, pentru a constitui Bulgaria și a „cucerì independența României."

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI"

SUB LUNĂ

Pe cruci de marmur albe, a nopții mândră astră,
Sburând svîrlă prin nouri o aripă albastră...
In clara ei lumină, bětrânul sculptor încă
Ne adormit cioplește un înger dintr'o stâncă.

Cruci, mari și mici, de-alungul să 'nșiră pe sub șatră,
Ca niște flori crescute în liniștea pustiei.
Ah! noi durăm iluzii și ne așteapt-o piatră
Să 'ntindă peste frunte, pe ochi, umbra veciei.

M'apropii trist de sculptor... el mě privește straniu
Privirile-'i de flacări lucesc ca duse 'n craniu:
„Te uită la ce filă ni-se închide cartea.
Hei! Cine știe care din astea ți-o fi partea!".

. . . . . .

Și astăzi, cu iubita pornind în crâng pe lună,
Ne înțelese șoapte în minte îmi rěsună,
Mě pomenesc din visuri în lacrămi podidind
Și-'mi pare că în umbră l'aud încet cioplind!...

D. Nanu.

Țară fără bětrâni.

— Legendă —

Poftele omenești sunt vechi cât și lumea.
„Perite de M-eur dela Palisse!"
Când începe a-'ți înfiera musteața, nu știi ce ai face să dea mai iute.

Când ai ce să prinzi cu cimbistra pe sub nas, te crezi deja om întreg.

După-ce fulgii dela bărbie 'i-ai făcut groși și aspri ca rogozul tot răzêndu-'i înainte de vreme cu briciul, apoi nici una nici două, te bizui să zici celor mai bětrâni: sculați-vě de acolo că mi-a venit mie rêndul să stau. Nu vedeți că am musteți și că barba 'mi-o rad?

*

Păi ci-că într'o țeară — numele ei nu-'l mai întrebați, că nu-'i de nevoie pentru „Însirite Mărgărite" al povestei; într'o țeară, zic, s'a hotărît tinerimea să-'și ucidă toți bětrânii; că ce? Au nu sunt ei tinerii cu musteți și cu barbe? Ce nevoie mai au ei să tot scoată căciula la mai bětrâni și să-'i lase pe aceștia să ducă trebile țěrii?

— Ce? tot cei bětrâni să fie mari slujbași ai țerii?

— Adecă de ce numai niște ghiuzi să aibă toate onorurile și toate bunătățile țerii, și nu tinerii?

— Jos cu ghiuzii!
— La o parte xenamorasiții!!
— Inlături ramoliții!!!
— La țeară tinără, oameni tineri!

*

Și într'o noapte s'au apucat voinicii de tineri de au ucis pe toți cei bětrâni...

Numai un fiiu mai cu suflet n'a cutezat să ucidă pe tată-său și s'a mărginit a-'l ascunde într'o pesteră, unde nimeni nu-'l putea găsì, unde pietatea filială îi ducea toate cele de care avea nevoie.

*

Chemat-a atunci Vodă al țerii în Divanuri și în toate slujbele numai din generațiunile tinere. Din toate bărbile marilor divaniști n'ai fi putut barem lega o bidinea cu care lelea Maria să-'și văruească de Paști vatra casei. Din toate mustețele boerilor judecători nu puteai alege măcar un fuioraș pentru fișticul popei Macarie...

*

Dar' iată, mări, că țeara aia a tineretului era vecină cu un neam dușman, care ca uliul pândea de mult să pună ghiara pe ea.

— A sosit ora, ziseră cârmuitorii neamului vecin; și-au ucis bětrânii, e vremea de ciocnit oul!

Dar' cum să înceapă cearta?

Că de, chiar când zădărești o gâlceavă din senin, tot poftești să creadă lumea că dreptatea e cu d-ta. Povestea lui „Tîrîe-Brîu" nu e de ieri, de alaltăieri.

Păi așa chitisă dușmanul neamului din țeara tineretului: Să cerem noi înapoi dela tineret funia ce strămoșii nostri o fi împrumutat'o cândva strămoșilor tineretului. De nu ne-or da-o,— și nu ne-o pot da, — luăm țeara amanet, și amanetul al nostru va rěmânea pe vecie.

De cât ce funie voiau viclenii de vecini?

— Funia împrumutată dela strămoșii nostri — ziceau ei — era din fire de něsip împletită.

— Ei, vre-o mare treabă n'o mai fi și asta, își zice imberbul ministru de externe la nota vicleanului ministru de externe al statului vecin. O să-'ți dăm funia.

Și pe dată toate stradele rěsună de darabane și de glasul crainicilor, cari strigă la rěscrucile drumurilor, să poftească la divan toți fabricanții de frânghii, c'o să le iasă câștig mare.

Și se adunară meșterii cu măi-măria lor. Și le porunci tinerul guvern să facă până 'n trei zile un stîngen de funie din boabe de něsip, că de unde nu, vai și amar de ei!

Dă 'n sus, dă 'n jos.. meșterii frămêntă něsipul, îl întind...

Stropșiri patriotice la Deva.

Dumineca trecută comedieșii cari au fost la Baia-de-Criș și Brad cu Liga maghiară, au fost și la *Deva.*

Ungurii deveni au făcut tot ce au putut să arete ispravă: au chemat de prin vecini și de prin orașele vecine pe cine numai au putut, ear' solgăbiraele și notarii au adunat și câțîva zăpăciți și amețiți de prin satele române, ca »să se arate« că-'s cu »domnii«!.. S'a beut apoi și s'a mâncat pârjol, închinând unii pentru alții și îngăduindu-'și care de care mai multe de cele din lună și din soare, despre »chemarea nației« lor între Români.

Dela Deva au mers la Sebeș, unde însă Românii, după rapoartele chiar foilor unguresti, s'au știut, spre lauda lor, ținea și de astă-dată departe de comedia jidano-maghiară.

O înțeleaptă apelare

către tinerime și către noi toți!

În numĕrul nostru penultim (25) am arătat în raportul despre sĕrbările pentru A. Șaguna, pe scurt cuprinsul vorbirii celei prea frumoase a profesorului *Dr. D. P. Barcianu,* ținută în Sibiiu. De atunci acea vorbire a apărut în *„Foaia Pedagogică“* din Sibiiu, cu portretul lui Șaguna în frunte, de unde a fost reprodusă de »Telegraful Român«, »Tribuna«, »Tribuna Poporului«, etc. E vrednică acea vorbire, duioasă și luminată, să o aibă tot Românul bun în casa sa, și noi îndreptăm pe cetitorii nostri să și-o aducă din Sibiiu, unde a apărut în broșură separată în tipografia archidiecesană, căci mult bine are să le facă cetirea ei!

În cele următoare tipărim și noi aci sfîrșitul vorbirii dlui Dr. Barcian, adresat către tinerime și către noi Românii toți.

Fiecare cetitor și fiecare tinĕr să-'și pună la inimă înțeleapta rugăminte și să se silească în toată vieața sa ca prin fapte ascultare să-'i dea!

După-ce a arătat pe Șaguna în toată măreția faptelor lui, cum n'a aflat nimic când a venit și cât de mult a lăsat când a voit cerul ca să treacă dela noi, — distinsul profesor încheie:

Voi, *preoților*, cari evangelia lui Christos a propoveduì chemați sunteți, voi mai ales pildă vie să-'l aveți pururea în lucrarea voastră și de pildă să-'l dați și 'credincioșilor vostri!

Voi, *învĕțătorilor*, cari inimile mlădițelor fragede ale neamului, pentru primirea seminției tuturor virtuților aveți să le pregătiți, când de fapte mari le veți vorbì, ale lui în lumină strălucitoare a le pune, să nu vĕ leneviți!

Voi, *mamelor și surorilor române*, când inima mai cald vĕ bate, gândind la viitorul și fericirea copiilor și fraților vostri, asupra faptelor și virtuților *lui* a arĕta, de sfântă datorie să vĕ țineți!

Mai ales însă ***Tu, tinerime,*** pentru care el cu atâta dragoste a muncit, Tu, mângăierea noastră în mult posomorîta vreme de acum, și *nădejdea noastră pentru vremea, ce are să vie*, inspiră-te Tu din *a lui* lucrare frumoasă; *pune Tu toată a Ta ființă în serviciul binelui obștesc*, când chemată vei fi spre aceasta, nu prin vorbe pompoase, nu din interes material, trecĕtor și adese omorîtor al avênturilor nobile, ci cu lăpĕdarea de sine adevĕrată, care totdeauna *binele* caută, cu stăruința, care nu cunoaște oboseală, și energia care nu se dă nici-când îndĕrĕt înaintea pedecilor, cu mintea luminată, care »nu bate vĕzduhul«, cu inima caldă, care e capabilă a primì și a sălășluì în sine idealuri, Te nevoiește a servì *biserica*, de care Te ții, *neamul*, din al cărui sîn ai eșit, patria, căreia și până acum cu toți credință 'i-am păstrat și atâtea jertfe 'i-am adus.

Dar' și *noi toți*, pururea îndemn să luăm din faptele și virtuțile lui, ca asemenea lui să trăim, să muncim, să jertfim, folos obștiei să aducem!

Și ca firea noastră omenească, care spre slăbiciune se pleacă, să nu ne abată dela împlinirea acestei frumoase hotărîri, îndură-te, Tu, Doamne, de noi! Trimite-ne harul Tĕu, întărește Tu voința noastră, ca să ne putem înălța acolo, unde Tu, care a ne ridica Te-ai milostivit, ai voit să ne ai!

»Duch drept înoiește întru noi, Doamne«, ca să înțelegem, că dacă Tu prin trimisul Tĕu Andreiu Șaguna, ne-ai scos earăși la lumină, ***nu a Ta voe*** *poate fi să ne mișluim puterile în lupte deșerte și să ne istovim ființa în sfășieri lăuntrice;* să cunoaștem, că greutățile, ce în cale le întimpinăm, numai încercări sunt, cari să ne oțelească, *că din pricina lor rugina descuragiării nu e îngăduită să se așeze pe sufletele noastre, că neisbânda clipitei de acum, nu trebue să ne facă să părăsim, ci mai ales să sporim munca bărbătească pentru dobândirea de bunuri noue ale vieții noastre obștești.*

»Inimă curată«, Te mai rugăm, »zidește în noi, Dumnezeule bune«, pentru-ca *depărtând dela noi ura și zavistia și aplecarea spre ceartă,* să se poată sălășlui între noi earăși buna înțelegere, frățietatea adevĕrată și acea bunătate a inimii, care ce e bun și frumos și adevĕr, ori de unde ar veni, primește; ca astfel să ne putem înălța spre idealuri, căci numai având și închinându-se la idealuri un popor, ca și un individ, se poate ridica din nomolul miseriilor vieții de toate zilele, spre a rîvnì către lucruri înalte și înălțătoare.

În sfîrșit, fă Doamne, ca dacă la anul 1873 triști, obidați, îngrijați ne-am adunat în jurul sicriului archiepiscopului și metropolitului Andreiu, de aci înainte să ne adunăm în mângăitoarea și înălțătoarea încredințare, *că din acest sicriu vor rĕsărì pentru noi neperitoare îndemnuri pentru tot ce e bun, frumos și adevĕr, pentru tot ce duce spre a bisericii mărire și spre a neamului înălțare, fericire și strălucire!*

Știri Politice

Călĕtoria Regelui Corol I.

la Petersburg, se discută viu prin ziarele mari din toată Europa. 'I-se dă multă însemnătate politică, mai ales că Regele va fi însoțit și de Principele de coroană Ferdinand, precum și de ministrul Seu de externe, dl D. Sturdza (nu ca la Budapesta unde a fost numai singur!..)

»Cazeta Trans.« primește o scrisoare din România, în care 'i-se spune, că acolo printre bărbații politici se ia ca o hotărîtă apropiere a României către Rusia, de care se cam înstrĕinase în urma perderii la 1878 a Basarabiei.

Vĕzênd însă lumea că prin alipirea la tripla alianță nu se poate face nimic *mai ales pentru noi Românii de sub stăpânire maghiară*, nu mai pricepe foloasele acestei alipiri către statele noastre, care ne jertfesc fără nici o cruțare, și inclină spre o schimbare de alipire spre Rusia!

Grozăveniile

scufundării unei corăbii în mare.

Pe Oceanul-Atlantic s'a întêmplat în 4 Iulie dimineața o nenorocire uriașă.

Fiind în zori negură groasă pe mare, corăbiile nu să puteau deloc vedea una pe alta. Corabia Burgogne de dus persoane, a „Compagniei Transatlantice“ franceze, călĕtorea în apropiere de coastele Americane, și în drumul seu a fost isbită de o corabie grea de povară, englezască, „Cromartishire“, ce venea repede de tot, și corabia franceză de persoane, a primit așa o lovitură, în spate, încât s'a despicat o lature ací *și în 10 minute a fost scufundată!*

Pe ea călĕtoreau vre-o 502 persoane, dintre cari abia de-au scăpat 180, ear' *320 au fost înghițite de valuri!*

Sunt îngrozitoare amĕnuntele ce să dau despre fioroasa nenorocire.

Ca astfel de ciocniri să nu se întêmple, corăbiile pe vreme neguroasă dau într'una signale (semne) cu trimbiți departe sunătoare, pe cari și-le cunosc. După tăria signalului prețuesc căpitanii cât de departe e corabia cutare, dincotro vine și încotro merge. Aci să spune că negura fiind foarte deasă, s'au înșelat în prețuire și în darea cu socoteala despre drumul corăbiei, deși în toată minuta odată să dădeau signalele de luare aminte!

Dacă s'a întêmplat ciocnirea, cei de pe la marginile corăbiei crepate și de pe bord, iute au început a slobozi luntrițele de scăpare, (de cari sunt totdeauna multe legate de corabie) și au început a sări în ele! Și ací apoi s'au întêmplat scene groaznice.

Bărbații și matrozii (soldații corăbiei) își făceau loc cu coatele ca să scape în luntri, ear' pe femei și pe copii le împingeau în chip barbar napoi.

Pe o luntre să grămădiseră prea mulți, că era să se scufunde și ea cu ei, atunci matrozii au prins pe o bĕtrână și au aruncat'o în apă, ca să ușureze luntrea.

Doi bărbați ce știau bine înota, înotau spre o luntre, ce altfel era plină: cei de pe luntre, ca să nu se apuce de ea și s'o tragă într'o parte, i-au lovit cu lopețile peste mâni și în cap ca să nu se apropie, până aceia au amețit, și-au perdut puterile și s'au scufundat!

Din 50 copii și peste 100 femei ce erau pe corabie, *n'a scăpat nici un copil și nici o femee!* Numai matrozii și bărbații mai tari!

Pe o luntre ci-că să adunaseră vre-o 40 de femei, dar' nici una n'avea un cuțit să taie ața cu care luntrea era legată de corabie, și așa, mântuite gata au trebuit să se potoapă, trasă fiind luntrea lor spre afunzimi de corabia ce să cufunda foarte repede!

In 10 minute, grozavul vas plutitor nu s'a mai vĕzut, decât o batere cruntă de valuri și beșici de aer ce eșiau după ea ca și cum ar ferbe marea!..

Căpitanul corăbiei și oficerii, s'au purtat de tot vitejește; ei au stat la locul lor și au mântuit pe cine au putut, apoi s'au scufundat dimpreună cu ceialalți isbiți de soarte, în fund!

O singură femee a scăpat totuși: una ce a sărit pe o scândură și a plutit pe ea 8 ciasuri pe apă, până când corabia engleză ce a lovit pe cea franceză, a prins'o și a luat'o la sine, precum a luat și pe toți ceialalți ce săriseră în luntri!

Acea femee scăpată ci-că povestește grozăvenii despre neîndurarea soldaților și a bărbaților, față de femei și copii în cele clipe de primejdie, unde fiecare de a sa vieață să îngrija!

Unii dintre călĕtori treziți în mijlocul primejdiei, să spune că au nebunit de spaimă! Din plâns și țipete sfâșietoare, isbucneau în rîsete fioroase, nebune!..

Corabia perită a fost costat 7 milioane și jumĕtate!

Logică curioasă!..

Cetind primul din nrul 27 al lui »Szászváros« din loc, ne-au pus pĕcatele să credem că stăm față cu niște oameni, cari cuprinzênd toată gravitatea desvoltării netăgăduite a panslavismului, o și recunosc, mărturisesc urmările grave ce prevĕd din această desvoltare, și au curagiul a venì doară chiar cu propuneri sănĕtoase în chestie. Ba și începutul articlului din nr. 28, ne făcea impresia aceasta. Eată, într'adevĕr, cum se începe și articlul acesta final asupra »Sĕrbărilor Palacky«:

„*Tocmai de aceea* (fiindcă panslavismul nu se poate socoti de o simplă stafie, ci e o lucrare mare și sistematică a ginții slave), *popoarele Europei, dar' mai ales noi Maghiarii, mai departe Românii și Germanii, trebue să ne dăm, cu cea mai mare* ***seriositate****, sama, de urmările împlinirii totale ori în parte a panslavismului!*

Odată-odată noi totuși *va trebuì să o rupem cu jalusia noastră mĕruntă, cu dușmăniile noastre mici, și ridicându-ne pe un punct de privire mai înalt, să cercetăm, că ce ne poate da cea mai mare chezășie contra primejdiei comune*, ear' apoi pe aceea (în ce vom afla chezășia) să ne silim cu cea mai mare stăruință și cu puteri unite, să o împlinim!..«

După astfel de premise, ce ar urma mai firesc decât încheierea, că: haid să ne dăm dară mâna de frați, să ne jurăm unii altora credința, că primejdia comună uniți ne va afla ca pe un zid nemișcat în calea sa, apĕrându-ne reciproc.

Așa îl înțelegeam și-'l aplaudam pe »Szászváros«.

Dar' în loc de asta știți ce propune mica noastră colegă orbită de șovinism?

Că... fiind așa mare primejdia, Românii și Sașii să nu se mai gândească mult, ci — iute să se facă Unguri, căci altceva mai bun, n'au ce face!..

Inflorirea *românismului* cine vrea, caute-o în România, zice, (aici numai *perirea* lui; nu'i așa, stimabililor?.. Red.), ear' cei-ce pe Germani *(Sași)* îi atițâ contra Ungurilor, încă rĕu lucru fac!..

Așì, funie nu iese nici cât iese adevĕr prin gura mincinosului, ori para de pomană din punga sgârcitului.

Trecù vadeaua pusă de statul vecin, și... funie ca 'n palmă.

Atunci vecinul viclean amenință cu rĕsboiu statul tineretului.

— Vai! ce ne facem? se întrebau marii divaniști ai țerii tineretului. Ce ne facem? Suntem perduți.

Și vodă chiamă la sfat pe tinerii sĕi sfetnici și ține sfatul din faptul zilei până în noaptea adâncă. Geaba, nu țîșnește minte din capul tuturor, ca din stânca din pustiu a lui Moise..

*

Dar' eată că între sfetnici era și fiiul cel de treabă. Intr'o zi merge el la pesteră să-'i ducă tatălui sĕu schimburi albe cu miros de levănțică și de sulfină. Și-'l vede bĕtrânul tată gânduros și amărît.

— Ce ai, fiiule iubite?

— Ce să am? Ia, stăm rĕu, că uite așa, uite pe dincolo...

Și-'i povestì pretenția vecinului dușman și amenințările lui.

— Păi de atâta vĕ spĕriarăți voi, copii? zice bĕtrânul. Rĕspundeți la cartea dușmanului iacă așa: moșii și strămoșii nostri, când au împrumutat (că de împrumutat nu-'i vorbă, au împrumutat), funia ce ne cereți acum înapoi, au zis strămoșilor vostri: tăiați din funie un căpețel să rĕmâe de probă, să nu cereți mai apoi la feciorii nostri altfel de funie, decât de aceea ce ne-ați împrumutat. Apoi bine, dați-ne căpețelul de probă de funie, ca după el să vĕ facem funia întreagă.

După sfatul bĕtrânului făcù cârmuirea tinĕră, ear' vecinul strigă: Uite, ai dracului! Tot mai au un bĕtrân care să-'i sfătuiască. Să amînăm urmărirea planului nostru până n'or mai avea nici unul, că altfel nu biruim!

*

Și iată de unde s'a născut graiul românesc: că dacă un sat nu are un bĕtrân, să și-'l cumpere, dacă vrea să nu piară.

V. A. Urechiă.

Reclam, nu glumă.

Intr'o foaie americană a apărut următorul inserat:

»Cu durere aduc la cunoștință încetarea din vieață a scumpei mele soții. A murit în clipa când a dat naștere unui fiiu sănĕtos. Pe seama copilului caut o doică, căreia îi dau 20 de dolari pe lună, până când mĕ voiu putea însura cu o fată tinĕră și frumoasă, care să aibă cel puțin 5000 dolari zestre, din cari aș deschide o prăvălie de albituri într'un loc mai cercetat. Rĕspunsuri pentru căsătorie, provĕzute cu fotografii, sau îmbieciuni cu local de prăvălie, să 'mi-se trimită pe adresa *I. Schmid* strada 184 Nr. 7, unde și până atunci îmi urmez prăvălia mea de băcănie, veche și de bun renume!..

Câte de toate, în câteva șire!..

In numĕrul trecut ne spunea, că atunci când dorințele panslaviste se vor întrupa, *și Românii și Ungurii se vor îneca în marea slavă!* Ear' în numĕrul acesta cere sĕ ne punem și noi pinteni, ca-și-cum cu pinteni ai putea mai mult înota ca cu opinci...

Ei bine, dacă chiar ne-a fi scris sĕ ne »înecăm« în vre-o mare oare-care, apoi tot mai cu cinste te îneci în *mare* ca în... *baltă!* De mare, dac'ai căzut în ea, nu te prea poți scăpa, dar' sĕ te îneci cu nasu în baltă (maghiară), e, la naiba, cam rușine, nu 'nțelegi?

Dar' noi avem altă nădejde: că n'o sĕ ne înecăm nici în mare, cu atât mai puțin în baltă, *ci vom trăi și ne-om întări și vom înflori aici* ***ca Români!***

»Szászváros« prin sfatul seu ni-a arĕtat numai că e rĕu certat și el cu logica! Așa cum el scrie, înseamnă a căuta *„cu toată seriositatea“* căile de scăpare, de asigurare a patriei contra primejdiei?

Dar' cu logica sa aceasta, precum Românilor le cere sĕ se unguriseze, drept întărire a stavilelor contra panslavismului, tot așa de bine putea cere, de pildă, și Germaniei, la care atâta se provoacă, sĕ o lase 'n sĕrăcie nemție și sĕ se facă și ea una cu nația cea lăudată de Impĕratul ei mai an, ca una ce are pe Zrinyi eroul citat de Impĕrat...

Abstăm dela părerea mai bună ce ni-o făcusem pe-o clipită despre curagiul lui »Szászváros« de-a se smulge din lanțurile șovinismului și-a fi el mai logic și mai real...

Rĕsboiul

între Spanioli și Americani.

După înfrângerea Spaniolilor pe mare, Americanii îi iau acum cu asalt și pe uscat. Orașul Santjago e încungiurat dinspre apă de corăbiile inimice care-'l împroașcă cu tunurile, dinspre uscat armata ceealaltă îl atacă cu tărie.

Sub zidurile cetății, precum spun știrile cele mai noue, curge o luptă crâncenă. Foarte mulți cad și dintr'o parte și dintr'alta.

Spaniolii luptă desnădĕjduiți și vitejește, dar' față de puterea mai mare a Americanilor, vor cădea sigur.

Când Americanii au început împroșcarea orașului cu gloanțe ducĕtoare de moarte, locuitorii nu mai știau ce sĕ facă: fiecare se silea sĕ scape pe unde poate din oraș sau sĕ-'și afle un ungheț, ori o pivniță unde sĕ se ascundă! Toți cereau încetarea luptei și predarea de bunăvoe a orașului.

Soartea Spaniei e foarte tristă.

Generalul Cervera cu oficerii sei și cu 622 alți soldați prinși, au fost duși pe corăbii americane, în America. Oficerilor li-s'au luat săbiile, încolo sunt lăsați slobozi sĕ umble pe unde vreau în orașul prinsorii lor, dar' și-au dat întâi cuvêntul de onoare că nu vor fugi.

CORESPONDENȚA

Alegerea de notar la Ruși.

Ruși, în 1 Iulie 1898.

Dle Redactor!

Dându-mi-sĕ prilegiu a trece prin comuna Ruși (pretura Hațegului), unde, numai cu vr'o 2—3 sĕptĕmâni înainte s'a făcut alegerea de notar cercual, sau mai bine zis: s'a sĕvârșit *denumirea* lui, auziu aci foarte multe despre ținuta și a zbirilor puterii, dar' și a oamenilor nostri.

N'am cetit prin ziarele noastre nimic de această regretabilă nedreptate făcută poporului nostru, și nu s'a scris, căci cei-ce ar fi fost sĕ scrie, preoții și cărturarii din partea locului, înșiși s'au purtat așa de urît, cât n'aveai dela cine aștepta sĕ-'ți scrie!

Toți, precum am aflat, sĕ arvuniseră și angajaseră în ceata Jidovilor!..

Dar' eată scot eu la iveală ce am aflat despre acea alegere:

Cercul Ruși stă din 5 comune pot zice curat românești: 1. Strei-Plop, 2. Bretea-ungurească, 3. Ruși. 4. Streiu și 5. Măceu. In o comună de afli 2—3 Unguri cu Jidovi cu tot, încolo tot Români!

Concurenți au fost mulți: Unguri, Români și un Jidan!..

Pe la 10 ore fisolgăbirĕul Pietsch din Hațeg deschide ședința, sĕ »constituesc« și sĕ pun pe candidare și alegere ori mai bine zis *denumire.*

Și ce cugetați! dintr'atâția preoți vorbit'a vre-unul ceva sĕ apere interesele poporului, din a cărui sudoare trăesc? Ferit'a D-zeu! Ba de frică, ca sĕ nu peardă ajutorul de stat, ședeau pe afară, vorbind despre alte treburi private și nici-decum despre causa pentru care au mers acolo.

După o pausă de vre-o oră, deodată vĕd că ies din casa comunală ca roiul din stup strigând Măceienii în gură mare: »Ilen«...!

Cei de afară cari stau cu limba în gură, întrebară »curioși« că ce e?

»E gata! Sĕ trăiască.« — fu rĕspunsul!..

Dar' cum? rĕsuna curiositatea celor de afară, cari fără grije așteptau actul alegerii.

Atunci li-sĕ descoperi cele petrecute în casă, că dintre concurenți dl fisolgăbirĕu a candidat pe un neamț Stoch, notar în Silvaș, om bĕtrân, un Ungur: Enyedi, june, și pe Jidanul Rosenzweig, scriitorul fisolgăbirĕului!

Măceienii în frunte cu primarul și preotul lor au »aclamat« *pe jidanul Rosenzweig*, și cu aceasta voinicosul fisolgăbirĕu a enunțat conclusul: «Rosenzweig s'a ales cu unanimitate«. Și hai la adălmaș!

Nu e asta rușine pentru 4 preoți și pentru poporul acela bun și blând adunat acolo?

Ba pĕcat! și încă strigător la cer, când vezi turma, călbăgită din lipsa conducĕtorului de inimă!

Iți venea sĕ plângi de nĕcas, când chiar și Ungurii în neîndestulirea lor, rîdeau și își băteau joc de oamenii nostri... Ear' un Ungur, representant al unei curți domnești, care cutrierase comunele *pentru alegerea unui Român*, a rĕmas înjurând pe acel popor nenorocit, care este bătut de Dumnezeu cu astfel de conducĕtori, cari pentru un blid de linte și-au vêndut poporul, și-au vêndut conștiința!

După alegere a urmat un »adălmaș« cu popii, învĕțătorii, primarii, jurații și cu ceialalți Români de viță veche de pe la Hațeg, sĕ nu meargă trezi acasă, căci ar fi »nedreptate«, ca ei sĕ proptească pomii, păreții și lemnele din curtea casei notariale, fără leac de plată...

Deci... la birtul din marginea drumului! Și îndată-ce își udară gura cu spiroaică, sĕ fi vĕzut cum vorbeau?

Rostit-au popii nostri toaste pentru: »domn«, »domnișor«, „jupân“ și „jupânească“.

Pe urmă, îmbĕtându-sĕ, s'au apucat de — bătae! Un preot a pălmuit pe un învĕțător, un primar a sărit întru apĕrarea dascălului, și a fost acolo o „petrecanie“ de mi rușine s'o descriu precum am auzit'o!..

Apoi, d-le redactor, așa sĕ nu ne mirăm de desele bătăi de grindină, vărsări și povoiuri de apă, căci vor fi, cred, rĕsplata dela D-zeu pentru faptele nevrednice ale noastre.

Anton.

Invitare de abonament.

Cu 1 Iulie st. v. invităm pe toți amicii și spriginitorii singurei foi române în acest mare comitat românesc, la nou abonament pe jumĕtatea a doua a anului de față, la

„Revista Orăștiei“.

Domnilor abonați cari ne restează cu prețul pe jumătatea întâie, li sĕ va opri foaia în curênd.

Prețul de abonament la „Revista Orăștiei“ este:

Pe patru luni . . .	1 fl.	— cr.
Pe jumĕtate de an	1 „	50 „
Pe un an întreg .	3 „	— „

NOUTĂȚI

Sĕrbările iubilare împĕrătești din prilegiul împlinirii alor 50 de ani de Domnie a M. S. Impĕratului-Rege Fr. Iosif I. se vor ținea, cu mare strălucire în Austria și mai ales în Viena, dela 30 Noemvrie n. c. până la 4 Decemvrie. M. Sa a urcat Tronul Domniei în 2 Decemvrie n. 1848.

*

Avis! Adunarea generală ordinară a «Societății de lectură română din Orăștie și jur, se va ținea *Duminecă în 24 Iulie n. c. la 5 ore d. a.,* în localitatea proprie.

La aceasta se învită *toți* membrii cu toată onoarea. *Comitetul.*

*

Teatraliști români, respinși. O trupă de teatraliști români din București, au voit sĕ dee câteva representațiuni la Brașov. Insași vestita artistă *Aristița Romanescu* voia sĕ vie cu trupa. Au cerut guvernului unguresc sĕ le dee voie spre a veni în țară. Ear' guvernul lui Bánffy, de teamă că teatrul român ar mai trezi și încălzi inimile Românilor de sub oblăduirea maghiară, — a respins cererea artiștilor, pe cuvêntul ridicol, că »nu-'s cetățeni ungari«, deci nu le poate îngădui sĕ joace pe aici!...

*

Concertul dela Orăștie. Eată programul bogat și ales după care e sĕ se ție Concertul dat de tinerimea studioasă din Orăștie și giur, mâne, Duminecă în 17 Iulie n. sara în sala hotelului „La leul de aur“:

1. a) „Cântec de seară“, de N. Popovici; b) „Înzadar“, de G. Dima; 2. „Hora Griviții“, de Frühling; 3. a) „Foaie verde de mohor“, cor cu solo de tenor de T. Popovici; b) „Vino lele“, de I. Vidu; 4. a) „Duo“, b) „O carte“, solo de bass cu acompaniare de violină de ***; 5. „Sună buciumul de-alarmă“, (marș), de R. I. Simionescu; 6. „La o rândunică“, de I. Costescu; 7. a) „Fost-ai lele“, de Musicescu-Popovici; b) „Tot 'ți-am zis mândro“, de T. Popovici; 8. „Bubue tunul“, cor de ***.

După concert, joc.

NB. Bilete de întrare sĕ pot căpăta în prăvălia dlor S. Corvin și Fiiu înainte de concert, ear' seara la cassă.

*

Prințul de coroană austro-ungar, Francisc Ferdinand d'Este, sĕ căsătorește. O foaie germană aduce știrea, că nu peste mult Alt. Sa va sosì în Gmunden (Austria-superioară), ca sĕ cerceteze părechia princiară de Cumberland, care sĕ află acolo. Visita aceasta, e făcută cu scop de căsătorie. Se vorbește, că mireasa va fi princesa Maria Luisa, fiica cea mai mare a principelui de Hannovera. Ea e de 18 ani, Francisc Ferdinand, împlinește 35 de ani. Insuși M. Sa Monarchul aprobă căsătoria. Ba M. S. Împĕratul ar dorì, ca căsătoria sĕ se întêmple încă la toamnă, înainte de sĕrbările iubilare, ce se vor ținea în Decemvrie.

*

Concert și teatru în Deva. Corul bisericii române greco-or. din Deva învită la *Concertul* împreunat cu *Producțiune teatrală* ce arangiază Duminecă în 12/24 Iulie 1898, în sala „Redoutei“ din Deva. Venitul curat e în folosul bisericii române gr.-or. din loc.

Programa stă din 3 puncte: I. Concert: a) „Cântec de seară“, b) „Coroana cufundată“ și „Despărțirea vênătorilor“, cântate de corul bisericesc sub conducerea dlui *Ioma Roșu.* II. Teatru: a) *„O noapte furtunoasă“*, comedie de I. L. Caragiale, jucată de dnii: Toma Roșu, Romul Popa, N. A. G., George Bocoș, Ioan Nicula, și damele: Roza Pop și Ecatarina Muntean. III. Declamație: *„Niță Panjen“*, monolog de Coriolan Bredicean, predat de dl Ioane Nicula. După producțiune, joc!

Nota: Comitetul arangiator roagă prin foaia noastră pe onorabilii domni binevoitori ai corului, care n'ar fi primit din greșală învitare, sĕ se socotească prin aceasta de învitați și sĕ iee cu toții parte!

*

Românii aradani au dus Luni în 11 Iulie n. o bărbătească luptă națională în congregația dela Arad a comitatului. Dl *V. Mangra* a interpelat și a vestejit aspru purtarea autorităților ungurești, cari au confișcat un prapor din biserica din *Cermeiu* (lângă Arad) pentru-că pe el erau colorile roșu-galben-vênăt, național românesc.

*

Concert în Zlatna. Inteligința română din Zlatna și giur, învită la *Concertul împreunat cu dans* ce se va ținea acolo cu ocasiunea adunării generale a Despărțĕmêntului XIII (Abrud) al Asociațiunii, în favorul bisericilor române din loc, sub conducerea dlui *Iacob Mureșan*, profesor de musică din Blaj, cu concursul mai multor membri din corul seu, *Duminecă în 5/17 Iulie n. c.* în pavilonul de vară al ospĕtăriei comunale din Zlatna.

*

„Pĕcătoasa Budapesta“... Acesta e numele cu care »Budapesti Hirlap« botează pe »capitala și reședința«, »haina de sĕrbătoare« a Ungurilor, Budapesta. Articlul e apărut în fruntea numĕrului de Marți (12 Iulie) și începe așa:

„Nu știu de-a fost Sodoma mai pĕcătoasă ca Budapesta, mĕ bucur numai că judecata lui Dzeu n'a trimis asupra noastră ploaie de zmoală ferbinte! Nici judecata lui D-zeu care a bătut țara cu peatră și cu fulgere pustiitoare, n'a pedepsit Budapesta!“

Aceasta o scrie numita foaie, scârbită de câte es la iveală în vieața publică singur a acestui oraș „patriotic“, inima lor! Vom da în numĕrul viitor un extras din acest articlu, la — „Oglinda vieții lor...

*

Iubileul pompierilor orăștieni. Pompierii voluntari din Orăștie arangiază pe zilele de 30 și 31 Iulie n. c. *sĕrbări iubilare,* din prilegiul împlinirii alor 25 de ani dela începutul reuniunii lor de pompieri în oraș. Sâmbătă sara în 30 Iulie se va da o cină comună în parc, naintea casei pușcașilor. Duminecă la 10 ore apoi sĕ încep adevĕratele sĕrbări ale zilei prin eșire în piața mare, unde sĕ vor decora pompierii cari împlinesc și ei ca singuratici 25 de ani de serviciu, apoi oare-care manevrări, prânz comun la Széchenyi, eșire în pădurea Grigori, și sara retragere festivă în grădina dela hotelul Széchenyi.

*

Logodnă. Dl George Stoicovici din Ilia-Murĕșană și-a fidanțat de viitoare soție pe d-șoara Augusta Rece, din Sânt-Anna-Murĕșană.

*

Foc. In prăvălia dlui Schuster Sándor din Deva a isbucnit zilele acestea foc, dar' în curênd a fost localisat, paguba cea mai mare ce a suferit-o proprietarul a fost frica.

*

Ce timp va fi către sfîrșitul lunei Iulie? Falk, renumitul profet, spune, că avem sĕ ne așteptăm la zile foarte calde. Incepênd din 17 Iulie, zice Falk, până la sfîrsitul lunei, va fi o nădușeală, cum de mulți ani nu s'a mai pomenit pe la noi.

Vom vedea!

*

Menagerie în Orăștie. De câteva zile a sosit în Orăștie menageria dlui Kocka Antal. Menageria constă din 100 animale sĕlbatece, lei, tigri, leoparzi, hiene, elefanți, tauri și vaci sĕlbatece, lupi, șerpi, maimuțe, papagali etc. din toate părțile lumii. Se dau în fiecare zi 2 representațiuni. Representațiunile sunt foarte de admirat mai ales cum d-șoara Louise își împlinește sarcina grea, de a întra în colivia alor 3 lei, a-'i face sĕ sară prin cercuri de foc, și altele, și d-șoara Emilie cu un leopard, pe care punêndu-'l pe o scândură atîrnată de niște lanțuri, îl daină ca-și-cum ai dăina un copil mic. Menageria este vrednică de cercetat.

*

Tabloul lui Horea la Paris. Pictorul *George Popovici* lucrează de present în Iași, la un uriaș tablou istoric-național, representând execuția lui Horia în Alba-Iulia. Tabloul va fi trimis la exposiția universală din Paris, în 1900.

*

Tunul dlui colonel Perticari din armata română. Experiențele făcute în timpul sĕptĕmânei din urmă la poligonul dela Cotroceni cu tunul »Perticari«, au dat cele mai frumoase resultate. Comisiunea întreagă, consistătoare din dnii generali: Arion, Popescu, Pastia, colonelii: Mareș, Coandă și Vasiliu-Năsturel sunt cu toți de părerea, că acest tun satisface tuturor cerințelor moderne.

*

Distins în măestria măcelăritului. În Londra a fost de curênd o întrecere cu premii în măestria măcelăritului, la care au fost chemați măcelarii din Londra, Hamburg, Berlin, Lipsca și Paris. Premiul prim 'l-a câștigat Pavel Tetzel, căruia 'i-a succes sĕ ucidă și sĕ taie în decurs de 18 minute și 33 secunde, doi boi. Vienezii însĕ nu voiesc sĕ-'i recunoască întâietatea și rangul câștigat, fiind-că ei n'au fost învitați. Pentru aceea vor arangia un concurs cu aceeași țîntă și în Viena.

*

Otrăvit. In noaptea de 13 spre 14 l. c. s'a otrăvit măiestrul cojocar *Szeredi Ianos*, din Orăștie.

*

Secerișul în părțile Orăștiei s'a început deja. Vestile ce ne sosesc despre el sunt îmbucurătoare, căci se spune a fi un seceriș mănos.

*

Vagoane de aluminium. Este cunoscută ușurătatea cea mare a *aluminiului* (din care sûnt făcute, de pildă, penele de scris), în asĕmĕnare cu *ferul.* Unde numai e cu putință, oamenii au început a folosi la pregătirea lucrurilor aluminiu în loc de fer. In Francia

s'au gândit sĕ folosească aluminiul chiar la pregătirea vagoanelor dela tren. Au făcut mai în iarnă un număr anumit de vagoane, în cari afară de roate, de arcuri și de opritoare, toate celea unde e lipsă de fer au fost făcute din aluminiu. Și prin asta un vagon e mai ușor cu 30 de măji decât altul de fer. La un întreg tren, asta trage foarte mult și cu atât mai mult poate sĕ fie încărcat. Acum vagoanele sûnt puse în întrebuințare, ca sĕ vadă că oare cu trăinica lor cum es la socoteală, căci de-or fi mai ușoare și mai ieftine, dar' și de trăinicie mai scurtă, apoi nu prea e dobândă. Sĕ crede însĕ, că și de trăinicie au sĕ fie cât cele cu fer, și atunci pe rênd au sĕ vie ele la modă, alungând pe ince ul cu totul afară din întrebuințare pe cele de acum.

Istoria interesantă
a unui defraudant maghiar.

In numĕrul nostru 25 am spus la „Oglinda vieții publice maghiare", că patriotul *Toth Kálmán* voia sĕ treacă la America cu *86.000 fl.* defraudați dela postă, dar' a fost prins în Brema, chiar când sĕ urce pe corabie.

Eată interesanta istorie a acestui tip de slujbaș patriot, așa precum o aflăm descrisă în o foaie din Pesta.

Oficialul de postă *Herczogh Miksa* (tot „patriot"!) care la începutul anului acestuia a fugit în America cu 47.000 fl. furați, era pretin cu *Tóth*, noul erou. Dar' Tóth nici după fuga criminală a lui Herczog nu s'a rușinat despre pretinia cu el, ci sĕ gândea chiar cum sĕ-'l — urmeze!... Herczog îi scria ce bine e în America, dar' — sĕ ai bani, căci cu ceva bani, aici faci apoi ușor milioane! Arătând Tóth aplicare sĕ meargă și el, „pretinul" seu 'l-a învĕțat cum sĕ defraudeze și cum sĕ fugă, și i-a trimis chiar 2 bilete de călĕtorie pe corabia dela Brema către America.

De-odată, în 10 Iunie, apare în foile din Pesta un inserat, așa:

„Sĕ caută un tinĕr inteligent care în cause familiare discrete sĕ călĕtorească în strĕinătate. Plată 300—400 fl. pe lună și cheltuelile de drum. Răspunsuri sĕ se dee la adresa G. T. poste restante. Pesta".

Cum sĕ nu se îmbie la astfel de plată oameni? Tóth a aflat zeci de scrisori la adresa ce a dat. El li-a răspuns apoi fiecăruia așa:

„St. Domnule. In urma ofertului d-tale te rog vino sĕ ne întâlnim în locul cutare (câte-un colț de stradă, tot altul pentru fiecare!) la ora cutare. Ca semn de recunoaștere, rog pune în piept o garofă albă".

Și-apoi sĕ ducea. Il cunoștea îndată după floare pe omul chemat. Dar' de nu sĕmăna, la față și la stat cu el însuși cu Tóth, trecea mai departe!

In 18 Iunie avea sĕ întâlnească pe un anumit P. K., rudă de-aproape cu deputatul B. Acesta îi sĕmăna foarte bine. La agrăit îndată. 'I-a spus că el, Tóth, e secretarul unui magnat foarte avut. Magnatul are lipsă de un om care, în treburi tainice familiare și grabnice, sĕ călĕtorească la ceva bancheri în Anglia, poate și în America. El, secretarul nu poate merge. Dacă P. K. primește însărcinarea și plata anunțată, sĕ-'și scoată repede, în 3 zile, pasaport pentru strĕinătate.

P. K. s'a dus la unchiul seu deputatul, sĕ mijlocească la minister în grabă pasaportul. Deputatul a scris la minister și îndată i-s'a dat pasaportul. S'a întâlnit eară cu Tóth la un loc dat, și i-a arătat pasaportul. Tóth a scos 350 fl. și a dat lui P. K. drept arvună, i-a cerut însĕ pasaportul ca sĕ-'l arete stăpânului seu spre a fi încredințat că treaba stă bine și călĕtoria poate fi făcută îndată.

Și amĕndoi s'au despărțit fericiți, P. K. că a căpătat 350 fl. deja, ear' Tóth că are un pasaport ce sĕ potrivește pe el, par'că el ar fi stat la descris!

Și a plecat cu familia. Cu trenul a mers până la Brema, unde sĕ începea biletul de corabie primit dela Herczogh! Acì iute au plecat spre port (ștația corăbiilor). Tóth cu un băiat era deja pe corabie, ear' femeea lui cu o copiliță rĕmânsese cevași mai napoi, pe podul ducĕtor la corabie. Deodată o mișcare neobicinuită sĕ produce printre călĕtori. O femee ținênd o copiliță de mână, plângea cu hohote pe pod și abia putea păși, căci nu vedea nainte de lacrimile din ochi, și tot privind napoi flutura naframa albă spre patria cu rudele și părinții pe cari îi părăsea pentru vecĕ!..

Tóth vede că aceea e femeea sa și grăbit merge și speriat sĕ silește sĕ o facă sĕ tacă, și o trăgea par'că tremurând, pe corabie.

Poliția din port, care urmărește cu ochi ageri pe fiecare călĕtor, deloc a bănuit că acì e ceva necurat la mijloc. Un polițist a mers și a întrebat pe femee cine e și ce i-s'a întêmplat? Ear' ea zăpăcită și spĕriată, a spus că e soția lui Tóth Kálmán, ear' el, Tóth, a spus că e „P. K." precum suna pasaportul!..

Deloc au fost prinși că-'s ceva fugari. Au fost arestați și trimiși napoi, și azi Tóth își așteaptă în temniță rĕsplata pentru fapta sa!

OGLINDA
VIEȚII PUBLICE MAGHIARE

„Viața noastră publică (maghiară) *e plină, în oficii, în comitate, în dietă, cu astfel de oameni* (ca scăpătatul Festetich fostul ministru). *Toți aceștia ajută a duce la sapă de lemn Ungaria...* „Bud. Hirl."

In *„Magyarország"* dela 8 Iulie cetim următoarea „noutate":

„Defraudare la ministerul de interne. Abia-'s câteva luni că tribunalul a rostit osândă asupra defraudantului dela archivul legilor, și deja *s'a dat de urma unei noue defraudări (furături) mari în ministerul trebilor din lăuntru ale terii!* Pe pĕcătosul îl chiamă de astă-dată *Friss Gyozó* (așadar'" patriot" în toată forma, încă friș")!..

„A fost soț de oficiu cu Petkó (cel pedepsit abia cu luni nainte), și ca și acela, *s'a întins la banii terii pentru a-și putea mulțumì poftele sale!*

„Friss a furat de ani de zile statul, și cine știe cât mai urma încă cu pĕcatul, dacă în zilele acestea o comisie mai aspră ca altele, la revidierea socotelilor nu dădea de urma manipulării lui. Câtă e suma defraudată, încă nu sĕ știe, dar' e vorbă de mai *multe mii de floreni!* Poliția l'a arestat pe Friss și cercetarea sĕ urmează".

*

La Arad s'a pertractat săptĕmâna trecută procesul pornit contra alor 10 slujbași dela oficiul de dare (perceptorat) unde *s'a furat din darea adunată, peste 95.000 fl.*, în urma manipulării patriotice a lui *Bács Nándor*, cassier!

Cassierul numit a fost pus pe banca acusaților ca întâi vinovat.

*

Tot așa și pe aiurea zeci și zeci de întêmplări „interesante" doveditoare de moralul de care e pĕtrunsă societatea maghiară și anume *oamenii de încredere ai ei: „slujbașii publici"*...

(Va urma! va urma!!)

FEL DE FEL

»Componist«...

Un tinĕr flautist din o capelă, cunoscut și ca »componist«, zice într'o zi către capelmaistrul seu:

— Earăși compun o operă, domnule capelmaistru.

— Numai ai grije sĕ nu te prindă într'o zi, — îi rĕspunde capelmaistrul. Dar' »componistul« zice că era rĕutate în acest rĕspuns al măiestrului seu...

*

Shîntei de gândire.

Rĕsplata geniilor, aproape totdeauna e — o statuă (după moarte)...

Vrăbiile numesc pe filomelă exclusivă și închipuită, pentru-că cântă altfel decât ele!..

Cel cuminte admiră numai aceea ce pricepe, cel prost aceea ce nu pricepe.

Știri literare.

Revista „Tinerimea Română" a Societății științifice literare cu același nume din București, a întrat într'o periodă nouă, făgăduind un avênt serios față de trecut. Pân'acum apărea în fascicule mici și cu un cuprins ce nu sĕ prea impunea, și și neregulat, încât nu-'și putuse elupta un loc mai marcat între revistele de soiul seu. De aci încolo, rĕmânênd consecuentă numĕrului 1 din noua serie, revista nu va mai putea fi trecută cu vederea.

Dl *Grig. Tocilescu*, membru al Academiei și profesor universitar, a primit direcțiunea revistei „Tinerimea Română" și a presentat publicului broșura 1 din seria nouă ce va apare sub conducerea d-sale. Ear' această broșură e, netăgăduit, un opșor științific literar, de însĕmnată valoare, întins pe *154 pagine*

Eată cuprinsul broșurii: Gr. G. Tocilescu publică pe 24 pagine un studiu istoric asupra „Cetății București sau cetatea Dîmboviței"; V. A. Urechiă o legendă: „Țara fără bătrâni", pe care o reproducem și noi în foiță; Dr. I. Gerghel studiu istoric despre „Anonimus Belae notarius și Cronicele ungurești despre Români"; Ionescu-Gion: Dîmbovița bucureșteană; M. Dragomirescu studiu științific despre „Relațiile dintre Sociologie și celelalte științe; D. V. Păun o poesie „Glas în pustiuri"; N. I. Apostolescu „Despre poeții nostri"; apoi studii și dări de seamă de Gâdeiu, Gr. Stefănescu, V. Anastasiu, S. Liuba (din Bănat), N. S. Dumitrescu.

Va apare de 6-ori pe an, în broșure de 8—10 coale tipărite, octav mare.

*

„Cântece Cătănești" culese din Bănat din jurul Caransebeșului, de Enea Hodoș, au apărut ca Nr. 13 din „Biblioteca Noastră". Sûnt toate pe ales și cari de cari mai duioase, mai drăgălașe. Chiar și ccl-ce multe poesii poporale a cetit, va cetì cu plăcere broșurica de cântece cătănești scoase de sub tipar de dl Hodoș.

Cărticica e închinată memoriei Generalului *Traian Doda*, a cărui fotografie (în rang de Locotenent-Mareșal) e pusă în fruntea volumului, și însoțită de o scurtă schiță a eroului și bunului Român Doda!

POSTA REDACȚIEI.

D-lui *P. G.* în *Certeșul sup.* In nrul viitor.

Pentru redacție responsabil: **Petru P. Barițiu.**

De vênzare!

Proprietatea dlui **Forray István,** aflătoare pe hotarul Orăștiei, în imediata apropiere de stațiunea căii ferate, în mărime de **20 jugĕre** și întrodusă sub nrul tpgr. 4271 și 4272 este de **vêndut**, eventual de **exarêndat**.

Informațiuni se pot primì dela plenipotențiatul **Booz Soma** junior din Orăștie. (357) 1—2

Szám 520—1898. (354) 1—1
bvghtó.

Arverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel hózhirré teszi, hogy a dévai kir. törvényszék 1898. évi 4294 számu végzése következtében I. Turnovszky és t. czég javára Reissfeld Hermann ellen 323 frt. 84 kr. s jár. erejéig foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 784 frtra becsült szóbabeli butorok és ruha szővetból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a hátszegi kir. jbiróságnak V. 176/1898 számu végzése folytán 323 frt 84 kr. tőkekövetelés, ennek 1898. évi márczius hó 15. napjától járó 6 % kamatai és eddig összesen 35 frt 80 kr-ban biróilag már megállapitott költségek erejéig Hátszegen adós házánál és üzlet helyiségén leendő eszközlésére **1898. évi augusztus hó 12-ik napjának délelőtti 9 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alól is elfognak adatni.

Kelt Hátszegen, 1898. évi julius hó 10-én.

Csucs Gyula,
kir. jbirósági végrehajtó.

Eine Wohnung

bestehend aus **4—5 Zimmer, Küche, Kammer, Boden, Stallung für 3 Pferde** wird mit **1. September** zu miethen, gesucht.

Näheres bei der Administration des Blattes. (355) 1—1

Un învĕțăcel
de prăvălie!

În prăvălia de manufactură a subscrisului sĕ primește numai decât **un învĕțăcel,** care sĕ cunoască limbile streine. Vor fi preferiți cei ce vor avea cel puțin două clase gimnasiale.

(356) 1— **Ion Lazareiu**
comerciant în Orăștie.

„ARDELEANA"
INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII IN ORĔȘTIE.

Fonduri proprii: fl. 350.000. Depuneri: fl. 700.000
Circulație anuală: fl. 3,000.000. (293) 16—

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă serviciile sale:

1) **acordă împrumuturi** cu interese de **8%**;
2) **primește depuneri,** dela particulari cu **5** și cu **5½**, ear' dela corporațiuni culturale cu **6%**;
3) **cumpĕră și vinde realitați**;
4) **cumpĕră și vinde marfuri și producte**;
5) **arêndeaza și exarêndeaza realitați**;
6) **cumpĕră și vinde efecte publice**;
7) **mijlocește operațiuni,** specificate sub 3. 4. 5.

Ori-ce afacere se poate resolva și informări se pot lua verbal în biuroul institutului, ear' în scris prin corespondență.

Orĕștie, 1898. Direcțiunea.

„MINERVA" institut tipografic în Orăștie.